

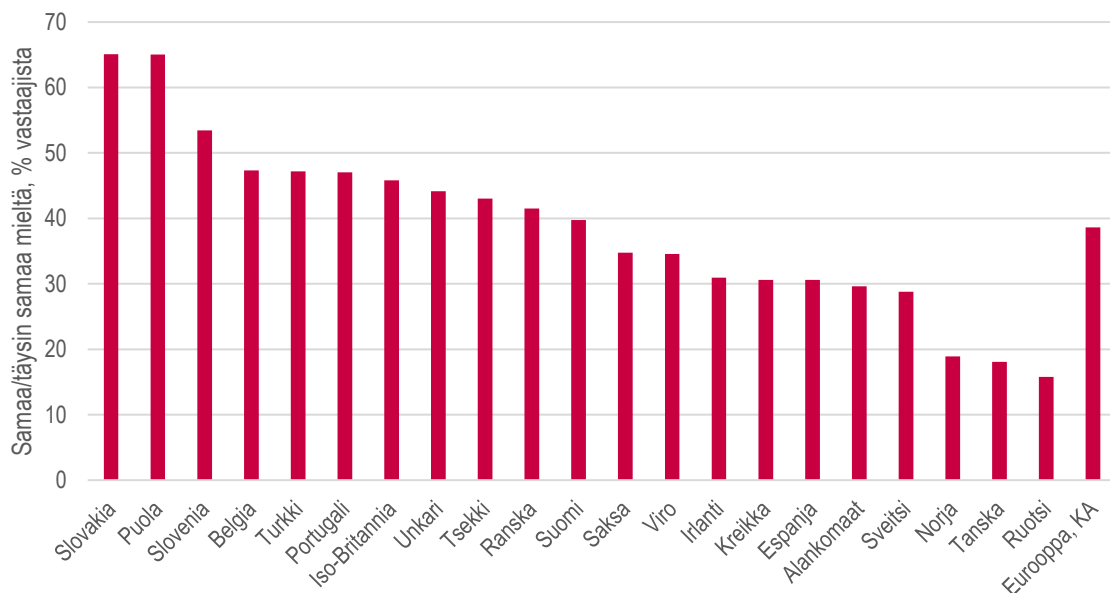

Työttömien työnhaku jakaa mielipiteitä

Sami Mustikkamaa

Vaikka hyvinvointivaltiot yleisesti ottaen nauttivat kansalaistensa vankkaa kannatusta, suhtautuminen erityisesti työttömiin ja työttömyysturvaan ei ole varauksettoman positiivista. Siinä missä esimerkiksi vanhusten ja sairaiden tukemiseen suhtaudutaan lähes kauttaaltaan suopeasti, suhtaudutaan työttömiin usein epäilevästi ja heidän katsotaan olevan itse vastuussa tilanteestaan (van Oorschot 2000). Tällaiset kriittiset kannat näkyvät myös vuoden 2008 ESS-aineistossa: tulosten mukaan suomalaisista peräti 40 % oli nimittäin sitä mieltä, että suurin osa työttömistä ei etsi tosissaan töitä. Eurooppalaiset keskimäärin olivat yhtä kriittisiä kuin suomalaisetkin, tosin maiden välisissä mielipiteissä on huomattavasti vaihtelua.

"Suurin osa työttömistä ei etsi tosissaan töitä"

Kuvio 1. Kriittiset mielipiteet työttömien työnhauasta Euroopassa vuonna 2008. Samaa/täysin samaa mieltä olevien prosentuaalinen osuus väestöstä maittain. Vastausasteikko 1-5 (täysin eri mieltä... täysin samaa mieltä). ESS 2008.

Mielipiteiden kontrasti Suomen suhteellisen korkeisiin sosiaalietuuksiin on ensi alkuun huomattava. Toisaalta muissa tutkimuksissa on todettu, että mielipiteiden kriittisyydestä huolimatta sosiaali- ja työttömyysturvaa pidetään

sinänsä tärkeänä (Svallfors 2012). Toisin sanoen tässä esitetyt mielipiteet eivät välttämättä tarkoita sitä, että työttömyysturvaa haluttaisiin heikentää tai heikompiosaisia tukea vähemmän. Aiempi tutkimus onkin yhdistänyt tällaiset kriittiset mielipiteet erityisesti aktiiviseen työvoimapolitiikkaan ja siihen tyypillisesti liittyvään työttömyysturvan ehdollistamiseen ja työvaatimusten lisäämiseen (Larsen 2008). Tämän lisäksi mielipiteet vaihtelevat yksilötasolla esimerkiksi iän, poliittisen orientaation sekä oman työmarkkina-aseman mukaan siten, että keski-ikäiset, vasemmistolaiseksi itsensä mieltävät ja itse työttömänä olevat pitävät työttömiä vähemmän passiivisina kuin muut.

Mielipiteissä on Euroopan laajuisesti huomattavan suurta vaihtelua. Siinä missä Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassa vain alle viidenes pitää työttömiä passiivisina, Slovakiassa ja Puolassa tätä mieltä on yli kuusikymmentä prosenttia kansalaisista. Osittain mielipiteet ovat yhteydessä erityyppisiin hyvinvointivaltiomalleihin siten, että positiiviset mielipiteet työttömistä ovat yleisimmillään juuri Pohjoismaisissa hyvinvointivaltioissa – mikä ei toisaalta täysin vastaa Suomen verrattain kriittisiä mielipiteitä. Aiemmassa tutkimuksessa on myös viitteitä siitä, että heikon taloustilanteen ja korkean työttömyyden myötä työttömiin suhtaudutaan ymmärtäväisemmin (Blekesaune 2007). Tämä voi yleisellä tasolla pitää paikkansa, mutta toisaalta Norjan, Tanskan ja Ruotsin työttömyys oli vuonna 2008 nimenomaan vähäistä, minkä siis pitäisi olla yhteydessä kriittisiin mielipiteisiin – ei positiivisiin. Selkeitä yksittäisiä syitä tälle maiden väliselle vaihtelulle on siis hankala antaa tämän tarkastelun perusteella.

Lähteet:

Blekesaune, Morten (2007) Economic Conditions and Public Attitudes to Welfare Policies. *European Sociological Review* 23 (3), 393–403.

ESS Round 4: European Social Survey Round 4 Data (2008). Data file edition 4.4. NSD - Norwegian Centre for Research Data, Norway – Data Archive and distributor of ESS data for ESS ERIC.

Larsen, Christian Albrekt (2008) The political logic of labour market reforms and popular images of target groups. *Journal of European Social Policy* 18 (1), 50–63.

Svallfors, Stefan (toim.) (2012) *Contested Welfare States. Welfare Attitudes in Europe and Beyond*. Stanford: University Press.

van Oorschot, Wim (2000) Who should get what, and why? On deservingness criteria and the conditionality of solidarity among the public. *Policy and Politics* 28 (1), 33–48.

Lisätietoja: Sami Mustikkamaa (sapemu@utu.fi)

– SUOMEN ESS-TUTKIMUKSEN KESKEISIÄ TULOKSIA –

**Onnellisuus ja
elämäntyytyväisyys**

**Asenteet
seksuaalivähemmistöjä
kohtaan**

Päivittäinen liikunta

Lisää tuloksia näet osoitteesta www.utu.fi/europeansocialsurvey

ISBN: 978-951-29-6922-7

ISSN: 2489-5040